

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 427/08-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 10 C 263/2007-47 z 20. februára 2008 a porušenia jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 86/2008-53 zo 16. mája 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný

súd“) č. k. 10 C 263/2007-47 z 20. februára 2008 a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k 8 Co 86/2008-53 zo 16. mája 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že návrhom na začatie konanie sa sťažovateľ domáhal voči odporkyni ochrany jeho osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10 000 000 Sk. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 263/2007. Okresný súd uznesením č. k. 10 C 263/2007-47 z 20. februára 2008 konanie o návrhu sťažovateľa zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku, keďže sťažovateľ svoju povinnosť zaplatiť súdny poplatok nesplnil ani v dodatočnej súdom určenej mu 10-dňovej lehote od doručenia výzvy na zaplatenie. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 8 Co 86/2008-53 zo 16. mája 2008 rozhodol tak, že odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Obidva súdy porušili právo sťažovateľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru právo na spravodlivé konanie pred objektívnym súdom a právo na oslobodenie od poplatkov žalobcu - sťažovateľa. Súdy zneužili právomoci verejného činiteľa za účelom ochrániť inú sudkyňu zažalovanú v žalobe 10 C/263/2007 a svojvoľne zabudli uplatniť zaujatosť v konaní, senát KS Bratislava mal posudzovať vec svojej kolegyne. Tým opäť porušili základné právo garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných ľudských právach...

I.A. Žaloba podaná dňa 26. 07. 2007 proti sudkyňi... pre jej machinácie so súdnym spisom, keď v machináciách pokračovala po sudkyňi... z prvostupňového súdu OS BA II.

I.B. Okresný súd Bratislava II sa začal domáhať poplatkov vo výške 302.000.- Sk hoci sťažovateľ mal byť bez zbytočných nátlakov od poplatkov oslobodený z dôvodov, ktoré uvádza v odpovedi na výzvu dňa 30. 01. 2008.

I.C. Okresný súd Bratislava II uznesením 10 C/263/2007-47 konanie zastavil, čo je v rozpore so zákonom o poplatkoch, s právom na súdnu ochranu, podľa čl. 46 ods. 1 - právo na súdnu ochranu a s základným právom garantovaným čl. 6 ods. 1 - Dohovoru právo na verejné prerokovanie veci pred objektívnym súdom.

I.D. Okresný súd Bratislava II sa zastavením konania snaží zmarit' dokazovanie MACHINÁCII SO SÚDNYM SPISOM 15 C/99/03 z OS BA II. K pokračujúcim machináciám došlo na KS Bratislava samotnou žalovanou sudkyňou...

I.E. Sťažovateľ mal byť oslobodený od súdnych poplatkov, okrem objektívnych skutočností o neschopnosti zaplatiť, aj z dôvodu, že Krajský súd Bratislava sťažovateľa už oslobodil od poplatkov uznesením 3 Co/360/05-97 a preto nebol dôvod na nové rozhodovanie tým istým súdom. V čase uznesenia 3 Co/360/05-97 sťažovateľ dostával DÁVKY V NÚDZY. V čase rozhodovania 10 C/263/2007-47 nemal sťažovateľ DÁVKY V NÚDZI teda jeho situácia sa ešte zhoršila.

Preto Krajský súd Bratislava v uznesení 8 Co/86/2008-53 chybné POTVRDIL uznesenie prvostupňového súdu.“

V nadväznosti na to sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom takto rozhodne:

„II.A. Okresný súd Bratislava II porušuje základné právo. D. B. garantované čl. 46 ods. 1 - Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných právach;

Krajský súd Bratislava porušuje základné právo D. B. garantované čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru.

II.B. Okresný súd Bratislava II je povinný zaplatiť D. B. primerané zadosťučinenie vo výške 100.000.- Sk a Krajský súd Bratislava sumu 200.000.- Sk v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

II.C. Ústavný súd Slovenskej republiky ruší uznesenie Okresného súdu Bratislava II 10 C/263/2007-47 zo dňa 20. 02. 2008 a uznesenie Krajského súdu Bratislava 3 Co/86/2008-53 (správne č. k. 8 Co 86/2008-53, pozn.) zo dňa 16. 05. 2008.

II.D. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje vo veci 10 C/263/2007 konať bez zbytočných prieťahov a obštrukcii. Ústavný súd oslobodzuje D. B. od súdnych poplatkov až do času zlepšenia jeho finančnej situácie.

II.E. Trovy konania pre sťažovateľa a advokáta zaplatí Okresný súd Bratislava II v lehote 15 dní.“

Sťažovateľ žiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto už citované ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nie je príslušný na preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože preskúmanie tohto rozhodnutia patrí v prvom rade do právomoci všeobecného súdu (v danom prípade krajského súdu rozhodujúceho v rámci odvolacieho konania). Ústavný súd zistil, že v namietanej veci sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu č. k. 10 C 263/2007-47 z 20. februára 2008 odvolanie, o ktorom krajský súd svojím uznesením č. k. 8 Co 86/2008-53 zo 16. mája 2008 rozhodol tak, že uznesenie prvostupňového súdu potvrdil. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. V časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie ľudských práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 86/2008-53 zo 16. mája 2008, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05).

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 86/2008-53 zo 16. mája 2008, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 263/2007-47 z 20. februára 2008 o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, považuje sťažovateľ za porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„V posudzovanej veci je nepochybné, že na základe opisu rozhodujúcich skutočností podaného návrhu na začatie konania, sa navrhovateľ domáha voči odporkyni ochrany jeho osobnosti a zároveň aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10.000.000,- Sk. Po takomto nespornom posúdení uplatneného nároku správne dospel súd prvého stupňa k záveru, že navrhovateľovi vznikla podaním návrhu na súde dňa 26. 7. 2007 povinnosť zaplatiť súdny poplatok z tohto návrhu vo výške 302.000,- Sk. Pokiaľ v danom prípade tento uvedenú zákonnú povinnosť dobrovoľne nesplnil (keď ani konanie o uvedenom návrhu a ani navrhovateľ ako osoba, resp. účastník konania neboli v zmysle ust. § 4 ods. 1, prípadne 2 citovaného zákona od poplatku oslobodený tak, ako to správne uviedol aj súd prvého

stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia), v súlade s ust. § 10 ods. 1 citovaného zákona ho súd prvého stupňa vyzval výzvou doručenou dňa 29. 1. 2008 na zaplatenie tohto poplatku vo výške 302.000, Sk, do 10 dní od doručenia uvedenej výzvy, a to aj s poučením o následkoch jej nezaplatenia. Keďže navrhovateľ ani v lehote 10 dní počítajúc je odo dňa nasledujúceho po doručení uvedenej výzvy, teda od 30. 1. 2008, vyrubený súdny poplatok z návrhu na začatie konania nezaplatil, správne súd prvého stupňa napadnutým uznesením konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 citovaného zákona.

Rovnako za správny považuje odvolací súd aj záver súdu prvého stupňa o tom, že bez písomnej žiadosti navrhovateľa nebolo potrebné skúmať ex offo u neho podmienky pre prípadné oslobodenie od platenia súdneho poplatku, keďže toto rozhodovanie je v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. podmienené podaním žiadosti v tomto smere.

Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní uvádzal, že spĺňa podmienky pre priznanie tohto oslobodenia z dôvodu, že je plne invalidný a bez príjmov a nemá prostriedky na zaplatenie tohto poplatku, odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť známu z jeho činnosti, ktorou skutočnosťou je konanie o návrhu navrhovateľa vedené pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 14 C 618/2004, ktorým návrhom sa tento domáhal voči odporcovi T., a. s., zaplatenia sumy 128.000,- Sk s príslušenstvom - titulom náhrady škody z dôvodu, že s týmto odporcom v roku 2001 uzavrel Zmluvu o terminovanom vklade s úrokovou sadzbou s úrokovou sadzbou 6,7 %, v ktorom návrhu okrem iného uviedol, že odporca ho presvedčil investovať finančné prostriedky do akciového fondu vo výške 1.000.000,- Sk, keď predtým mal tieto prostriedky na terminovanom účte u odporcu od 10. 10. 2001, pričom uvedený návrh bol rozsudkom uvedeného súdu zo dňa 24. 5. 2006 zamietnutý.

Z uvedenej skutočnosti teda nepochybne vyplýva, že navrhovateľ ani nespĺňal podmienky ust. v § 138 ods. 1 O. s. p. pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, pretože to neodôvodňujú jeho majetkové pomery, keď nepochybne disponuje sumou 1.000.000,- Sk na bankovom účte od roku 2001. “

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (IV. ÚS 233/04), teda právo na spravodlivý proces.

Avšak obsah tohto práva nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech.

Ústavný súd podobne ako v prípade iných sťažností namietajúcich porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru skúmal aj v uvedenom prípade, či sťažovateľom napadnuté uznesenie krajského súdu nebolo svojvoľné alebo arbitrárne a či nezakladá možnosť porušenia sťažovateľom označeného práva. Z uznesenia krajského súdu je zrejmé, aké skutočnosti vzal za základ svojho rozhodnutia. Krajský súd svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, pričom sa vysporiadal so všetkými relevantnými skutkovými a právnymi okolnosťami, ktoré boli uplatnené sťažovateľom v odvolaní.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ ide o namietané porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením krajského súdu, takéto porušenie ústavný súd nezistil. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd prerokoval odvolanie sťažovateľa v súlade so zákonom. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Tvrdenie sťažovateľa, že *„Súdy zneužili právomoci verejného činiteľa za účelom ochrániť inú sudkyňu zažalovanú v žalobe 10 C/263/2007 a svojvoľne zabudli uplatniť zaujatosť v konaní, senát KS Bratislava mal posudzovať vec svojej kolegyne“* a že uvedeným spôsobom bolo porušené jeho právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vzhľadom na uvedený princíp subsidiarity nemohol preskúmať, keďže v súlade s § 15a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účastníci konania majú právo uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 OSP). Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť namietat vylúčenie zákonného sudcu, a o tejto námietke bol príslušný rozhodnúť nadriadený súd (§ 16 OSP), a v prípade, ak by vo veci rozhodoval, resp. rozhodol vylúčený sudca, sťažovateľ mal k dispozícii dovolanie ako účinný a efektívny prostriedok nápravy, keďže podľa § 237 písm. g) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Vzhľadom

na uvedené dôvody ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru

Ústavný súd pripomína, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorum (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takémuto záveru nedospel.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu práva ústavný súd uvádza, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, IV. ÚS 163/07).

Právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. IV. ÚS 36/04, IV. ÚS 172/05).

Skutočnosť, že uznesenie krajského súdu v označenom konaní nezodpovedá jeho názorom, nie je v danom prípade relevantná, pretože účinnosť prostriedkov nápravy na účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľa (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu - 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu - 1989). Preto označené uznesenie krajského súdu nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s porušením práva sťažovateľa mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ako aj o ďalších nárokoch uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008